

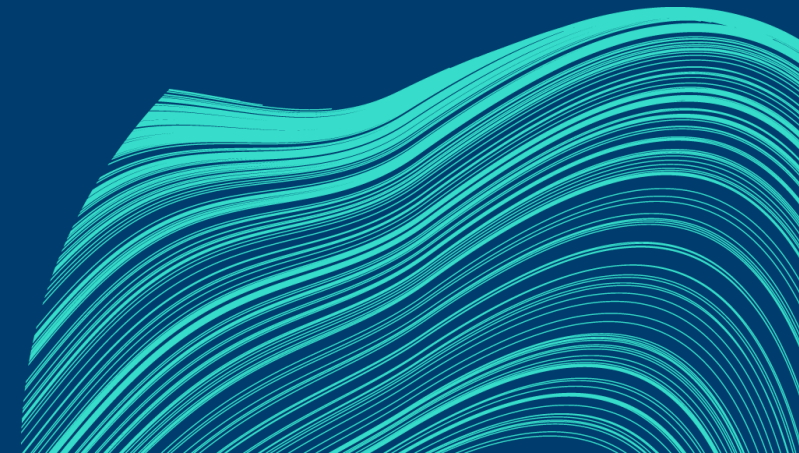
Henkilöstömitoitus ympäri vuorokautisessa palveluasumisessa ja laitoshoidossa

---

Käyttötapaus, Versio 1.1

18.1.2023

*Hyvinvointialueille yhtenäisen ja yhteismitallisen
tiedontuottamisen tueksi*

Versiohistoria

Versio	Pvm	Tehdyt muutokset
1.0	19.5.2022	Versio hyvinvointialueille testaukseen
1.1	18.1.2023	Päivitetty versio THL:n hallintopäätöksen Vanhuspalvelujen henkilöstömitoituksen tietosisällöstä ja tietojen toimittamisesta ja uudistettujen vanhuspalvelulain ja sosiaalihuoltolain voimaanastumisen jälkeen

Ympäri vuorokautisen palveluasumisen ja laitoshoidon henkilöstömitoitus

Käyttötapaus, versio 1.1

- Kehitystyö automatisoidun, vertailukelpoisen vanhuspalvelujen henkilöstömitoitustiedon tuottamiseksi on aloitettu keväällä 2021 STM:n Toivo-ohjelman Valtava- ja Virta-hankkeen yhteisenä pilottina yhdessä mukana olevien hyvinvointialueiden kanssa.
  - Työtä tehtiin osana sote-rakennemuutoksessa toteutettavaa hyvinvointialueiden tietojohdamisen kehitystyötä.
- Raportoinnin käyttötapausena on kuvattuna sote-järjestäjän tietotarve ympäri vuorokautisen palveluasumisen (ent. tehostettu palveluasuminen) ja laitoshoidon henkilöstömitoituksesta suhteessa vanhuspalvelulain asettamiin vaatimuksiin sekä tavoitella henkilöstömitoitustiedon tuottamiseksi automatisoidusti alueen päivittäisjohtamisen tarpeisiin ja myös kansalliselle tasolle.
  - Henkilöstömitoituksen muodostaminen tapahtuu kansallisesti määritellyn tietosisällön (käsitteet, tietorakenne, käsittely-/laskentasääntö) kautta, josta käyttötapaukseen on kuvattuna versio 1.1.
- Hyvinvointialueiden toimijat voivat toimittaa kysymyksiä lähettämällä viestin osoitteeseen: hanna.alastalo@thl.fi, johannes.kohal@thl.fi, suvi.nuutinen@digifinland.fi

Henkilöstömitoituksen seurannan kehittäminen kohti automatisoitua tiedon tuotantoa

Vanhuspalvelulaki; henkilöstömitoitus 0,7 työntekijää asiakasta kohti iäkkäiden henkilöiden tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa 1.12.2023 alkaen

Mitoitustietoa seurataan hyvinvointialueella ja kansallisella tasolla. Tavoitteena automatisoida tiedon tuotanto.

Toteutunut mitoitustieto muodostuu ensi vaiheessa henkilöstön toteutuneen välittömän työajan ja asiakasmäärien toteuman kautta.

Mitoitustiedon tietosisältö määritellään kansallisesti ja sitä testataan pilotissa tietosisällön (keskeisten käsitteiden ja laskentasääntöjen) määrittelyjen toimivuutta.

Mitoitustiedon tietosisällöstä pidetään THL:n neuvottelumenettely ja julkaistaan THL:n lain mukainen hallintopäätös tietosisältö.

Mitoitustietoa tuotetaan hyvinvointialueiden järjestelmistä osana tietojohdamisen kokonaisratkaisua mahdollisimman automaattisesti ja ajantasaisesti johtamisen tarpeisiin sekä kansalliselle tasolle valvovan viranomaisen käyttöön.

Vanhuspalvelulaki ohjaa henkilöstömitoitusta

- Vanhuspalvelulaissa henkilöstömitoitukseksi asetetaan 0,7 työntekijää asiakasta kohti iäkkäiden henkilöiden ympärivuorokautisessa palveluasumisessa (tehostetussa palveluasumisessa) ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa.
- Laki astui voimaan 1.10.2020 siten, että henkilöstömitoituksen täysimääräisessä toteuttamisessa on siirtymäaika. Tällä tarjotaan hyvinvointialueille ja palveluntuottajille mahdollisuus varautua henkilöstötarpeen kasvuun.
- THL seuraa henkilöstömitoituksen toteutumista puolivuositain ja myöhemmin neljännesvuositain
- Siirtymäaika loppuu 1.12.2023, minkä jälkeen vähimmäishenkilöstömitoitus on 0,7 työntekijää asiakasta kohti.
- Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveysterveystoimista; <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2012/20120980#L4P20>

Raportoinnin käyttötapaus: Ympäri vuorokautisen palveluasumisen (ent. tehostetun palveluasumisen) ja laitoshoidon henkilöstömitoitus; henkilöstön toteutuneen (välillinen ja välitön) työajan ja asiakasmäärien seuranta

Alueiden ja kansallisen tason yhteen tarkastelu

Kuvaus	<i>Selite</i>
Käyttäjätapausten kuvaus	Kuvataan lyhyesti mikä on käyttötapausten tarkoitus/ tehtävä, mitä käyttäjä halua tehdä
	Sote-järjestäjä johtajana haluan seurata ympärivuorokautisen palveluasumisen ja laitoshoidon suunniteltua ja toteutunutta henkilöstömitoitustietoa suhteessa vanhuspalvelulain asettamiin vaatimuksiin.
Tavoite/ tietotarve	Kuvataan käyttötapausten tavoite/ tietotarve
	Tavoitteena on tuottaa automaattisesti ympärivuorokautisen palveluasumisen ja laitoshoidon henkilöstömitoituksen seurannan tieto, joka muodostuu henkilöstön toteutuneen (välillinen ja välitön) työajan ja asiakasmäärien toteuman kautta.
Näytettävät tiedot	Kuvataan mitä tietoja raportilla näytetään, jakaantuu tarvittaessa alikäyttötapauksiin (=Yhdessä sovittavat tietotarvetta kuvaavat mittarit.)
	1. Ympäri vuorokautisen palveluasumisen/ Laitoshoidon henkilöstömitoitustieto Alikäyttötapaukset: 1. Ympäri vuorokautisen palveluasumisen/ Laitoshoidon kuormitus 2. Ympäri vuorokautisen palveluasumisen/ Laitoshoidon työpanos (välitön/ välillinen) <ul style="list-style-type: none"> Suunniteltu/ toteutunut Aikajakso Palveluittain Organisaatiohierarkian mukaisesti
Käyttötapausten tarvittavat tietosisällöt (käsite, tietorakenne, käsittelysääntö)	Kuvataan jokaisen käyttötapausten mittarin, indikaattorin tietosisältö (sis. attribuutit) Käsitelmä Laskenta- / käsittelysäännöt
	THL:n määrittelemä kansalliseen henkilöstömitoituksen seurantaan ja lain toteutumisen seurantaan tarvittava tietosisältö, jonka mukaisesti myös alueella toteutetaan mitoituksen suunnittelu ja seuranta
Käyttötiheys	Kuvataan, kuinka usein käyttötapausta suoritetaan
	Hyvinvointialue: tarpeen mukaan eri tarkastelujaksot <u>Kansallinen taso</u> : määritellyt seurantajakso (seurantajakso = Lakisääteinen kolmen viikon tarkastelujakso THL määrittelemänä tiedonkeruiden ajankohtina)
Lopputulokset	Kuvataan käyttötapausten lopputulos
	Sote-järjestäjänä ja johtajana pystyn seuraamaan ympärivuorokautisen palveluasumisen (ent. tehostetun palveluasumisen) ja laitoshoidon toteutunutta henkilöstömitoitustietoa suhteessa vanhuspalvelulain asettamiin vaatimuksiin. Tieto on yhdenmukaista kansallisella tasolla (valvovan viranomaisen käytössä). Pystyn valvomaan poikkeamia ja reagoimaan niihin johtamisen keinoillani. Tiedon laadun ja kattavuuden valvonta tapahtuu reaaliaikaisesti.
Muuta huomioitavaa	Jatkossa tietoon kytketään sekä toimintakykytieto että asiakaspalautetieto.

Henkilöstömitoituksen seuranta

Käyttötapaus: Ympäri vuorokautisen palveluasumisen (ent. tehostetun palveluasumisen) ja laitoshoidon henkilöstömitoitus

Ympäri vuorokautisen palveluasumisen ja laitoshoidon henkilöstömitoituksen seurannan tieto, joka muodostuu tarkasteltavan aikajakson henkilöstön (välillinen ja välitön) työajan ja asiakasmäärien* kautta.

1. *Ympäri vuorokautisen palveluasumisen/ Laitoshoidon välitön ja välillinen työ (suunniteltu/toteutunut)*
2. *Ympäri vuorokautisen palveluasumisen/ Laitoshoidon asiakasmäärä (suunniteltu/toteutunut)*
3. *Ympäri vuorokautisen palveluasumisen/ Laitoshoidon henkilöstömitoitus (suunniteltu/toteutunut)*

Tietosisältö

Henkilöstömitoitus	1. Ympäri vuorokautisen palveluasumisen/ laitoshoidon välitön/ välillinen työpanos	2. Ympäri vuorokautisen palveluasumisen/ laitoshoidon asiakasmäärä (suun./tot.)	3. Ympäri vuorokautisen palveluasumisen/ laitoshoidon henkilöstömitoitus
	Mikä on suunniteltu/toteutunut ympäri vuorokautisen palveluasumisen/ laitoshoidon välitön/ välillinen työpanos määritellyllä ajanjaksolla?	Mikä on suunniteltu/ toteutunut ympäri vuorokautisen palveluasumisen/ laitoshoidon asiakasmäärä määritellyllä ajanjaksolla?	Mikä on suunniteltu/ toteutunut ympäri vuorokautisen palveluasumisen/ laitoshoidon henkilöstömitoitus määritellyllä ajanjaksolla?
Palvelu Toimintayksikkö	Palvelu <ul style="list-style-type: none"> Ympäri vuorokautinen palveluasuminen <ul style="list-style-type: none"> Palveluala Palvelumuoto Palvelualakoodi (Valveri) Aura-palvelualakoodi Laitoshoito <ul style="list-style-type: none"> Palveluala Palvelumuoto Palvelualakoodi (Valveri) Aura-palvelualakoodi Toimintayksikkö <ul style="list-style-type: none"> Kustannuspaikka Suorituspaikka 	Palvelu <ul style="list-style-type: none"> Ympäri vuorokautinen palveluasuminen <ul style="list-style-type: none"> Palveluala Palvelumuoto Palvelualakoodi (Valveri) Aura-palvelualakoodi Laitoshoito <ul style="list-style-type: none"> Palveluala Palvelumuoto Palvelualakoodi (Valveri) Aura-palvelualakoodi Toimintayksikkö <ul style="list-style-type: none"> Kustannuspaikka Suorituspaikka 	Palvelu <ul style="list-style-type: none"> Ympäri vuorokautinen palveluasuminen <ul style="list-style-type: none"> Palveluala Palvelumuoto Palvelualakoodi (Valveri) Aura-palvelualakoodi Laitoshoito <ul style="list-style-type: none"> Palveluala Palvelumuoto Palvelualakoodi (Valveri) Aura-palvelualakoodi Palveluntuottaja <ul style="list-style-type: none"> Palveluntuottajan nimi Palveluntuottajan Y-tunnus Palveluntuottajan OID Toimintayksikkö <ul style="list-style-type: none"> Kustannuspaikka Suorituspaikka Toimintayksikön OID Toimintayksikön nimi, käyntiosoite, sijaintikunta (organisaatiorekisteri)
Tarvittavat tiedot	Toteutunut välitön työaika Työntekijätiedot työvuoroluettelosta/ hr-järjestelmästä <ul style="list-style-type: none"> Määriteltyihin ammattiryhmiin kuuluvat työntekijät, joiden työaika huomioidaan mitoituskannassa (vanhuspalvelulain 3a §): <ul style="list-style-type: none"> Toimintayksikön johtaja, osastonhoitaja, vastuhenkilö, apulaisosastonhoitajat, tiimivastaavat, sairaanhoitajat, terveydenhoitajat, lähihoitajat, perushoitajat, kodinhoitajat, hoiva-avustajat, hoitoapulaiset ja kotiavustajat, fysioterapeutit, toimintaterapeutit, sosiaaliohjaajat- ja kasvattajat, geronomit, sosionomit AMK, viriketoiminnanohjaajat ja muut vastaavat sekä muut soveltuvan sosiaali- ja terveydenhuollon koulutuksen omaavat työntekijät: <ul style="list-style-type: none"> Ammattiluokkakoodi Työvuorotiedot työvuoroluettelosta <ul style="list-style-type: none"> Mukaan luettavat työvuorokoodit (=toteutuneen työpanoksen määrittely) Työvuoron alkamis- ja loppumisajankohta (työvuoron kirjautuminen laskennassa) Välitön työaika (työvuorokoodi ja ammattiluokkakoodi), h Välillinen työaika (työvuorokoodi ja ammattiluokkakoodi), h 	Toteutunut asiakasmäärä Asiakastiedot asiakas- ja potilastietojärjestelmästä <ul style="list-style-type: none"> Kokonaisasiakasmäärä <ul style="list-style-type: none"> Pitkäaikaisasiakas (ympäri vuorokautinen hoito) Lyhytaikaisasiakas <ul style="list-style-type: none"> Palvelupäätös/ Palvelujakson kesto Toteutunut asumis-/hoitopäivä <ul style="list-style-type: none"> Tulleet/ poislähteneet → Tietty kellonaika, jolloin asiakasmäärä lasketaan Pl. keskeytykset 	
Laskentasääntö			THL:n määrittelemä laskentasääntö ja tarkemmin kts. diat 10-12

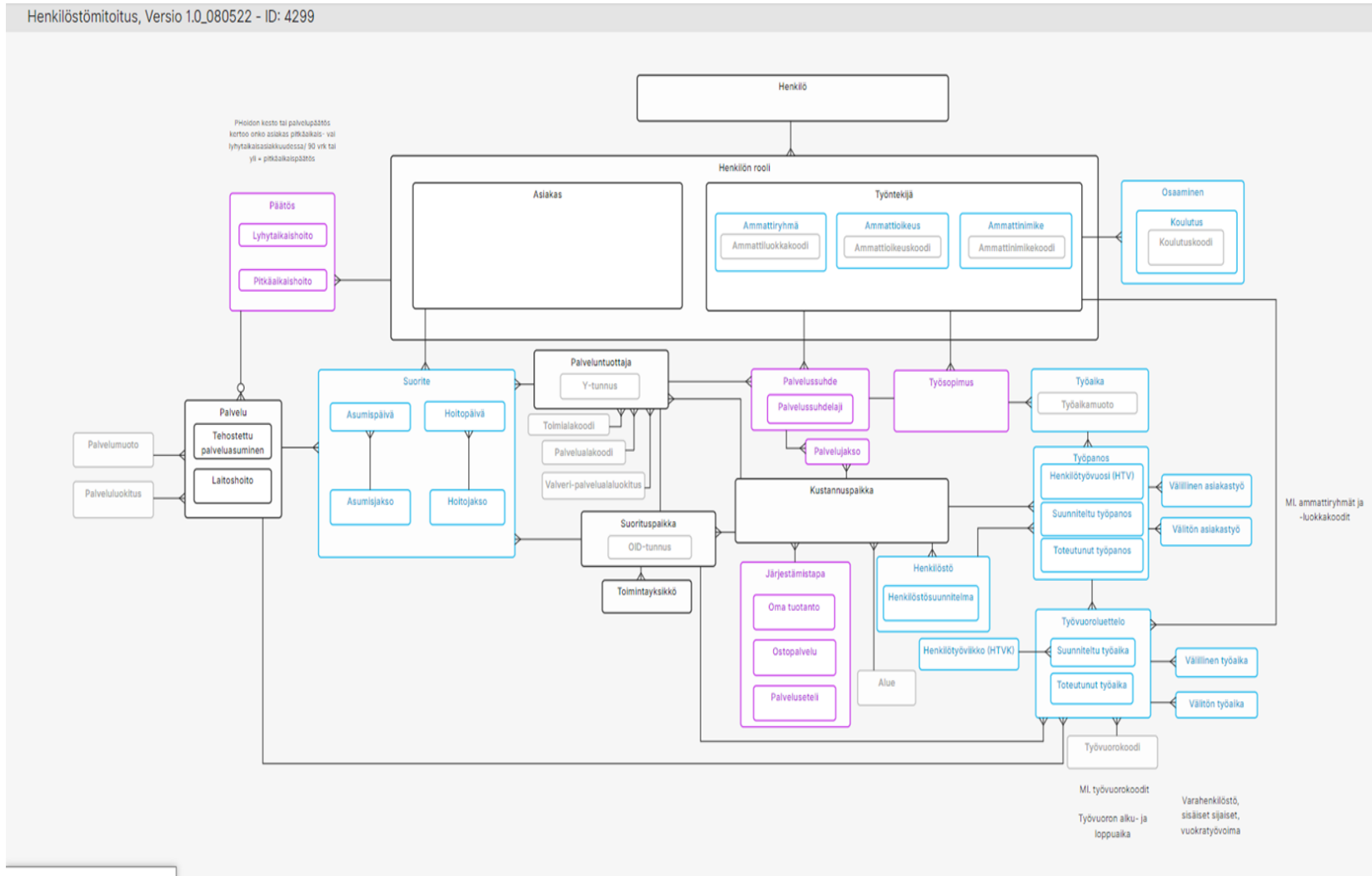

KÄSITEMALLI

Erillisenä liitteenä

1. Käsittemalli
2. Käsitteiden määritelmät ja lähde
3. Käsitteiden väliset yhteydet
4. Keskeiset käsitteiden attribuutit
5. Välilliseen ja välittömään työaikaan mukaan luettavat ammattiryhmät

Päiväkohtaisen mitoituksen laskennan ongelmat

- Päiväkohtaisen laskennan ongelmat liittyvät laskennalliseen yhden päivän työaikaan henkilöä kohden:
  - Mikäli käytetään 38,25h/5pv arvoa, niin laskennallinen yhden päivän työaika on loogisesti oikein, mutta tämä johtaa mitoituksen osalta arvoihin, jotka eivät ole verrannollisia viikkotasoiseen mitoitukseen
  - Mikäli käytetään 38,25h/7pv arvoa, niin laskennallinen yhden päivän työaika ei ole loogisesti oikein, mutta tällöin päivätasoinen mitoitus on verrannollinen viikkotasoiseen mitoitukseen

Viikkotason laskenta-/käsittelysääntö

Toteutunut henkilöstömitoitus yhden viikon tarkastelujakson (yksi viikko, 7 vrk) aikana lasketaan seuraavasti:

- Otetaan **kaikkien henkilöstömitoituksenlaskentaan kuuluvien ammattiryhmien työntekijöiden toteutuneen välittömän työn tunnit** ja **summataan ne koko tarkastelujakson ajalta** (toteutuneet välittömän työn tunnit).
- Jaetaan toteutuneet välittömän työn tunnit laskennallisella yhden viikon työajalla yhtä henkilöä kohden (38,25 h)
  - Näin saadaan tarkastelujakson toteutunut välitön työaika henkilötyöviikkoina
  - Oletettu tarkastelujakson työaika henkilöä kohden (henkilötyöviikko): 38,25 h (perustuu KVTESiin)
- Otetaan kaikkien toteutuneiden ympärivuorokautisten asiakkaiden (pitkäaikaista ympärivuorokautista hoitoa saavia asiakkaita, lyhytaikaista ympärivuorokautista hoitoa saavia asiakkaita) summa tarkastelujakson ajalta ja jaetaan se tarkastelujakson päivien määrällä (7 vrk)
  - Näin saadaan keskiarvoinen ympärivuorokautisten asiakkaiden määrä tarkastelujakson aikana päivässä
- Tarkastelujakson toteutunut henkilöstömitoitus saadaan jakamalla tarkastelujakson toteutunut välitön työaika henkilötyöjaksoina keskiarvoisella toteutuneiden ympärivuorokautisten asiakkaiden määrällä tarkastelujakson aikana päivässä

- Yhden viikon tarkastelujakson toteutunut henkilöstömitoitus:
$$\frac{\text{Välitön työaika tunteina}}{38,25}$$
Päiväkohtainen keskiarvoinen asiakasmäärä

Kolmen viikon laskenta-/käsittelysääntö

Toteutunut henkilöstömitoitus kolmen viikon tarkastelujakson (kolme viikkoa, 21 vrk) aikana lasketaan seuraavasti:

- Otetaan **kaikkien henkilöstömitoituksen laskentaan kuuluvien ammattiryhmien työntekijöiden toteutuneen välittömän työn tunnit** ja **summataan ne koko tarkastelujakson ajalta** (toteutuneet välittömän työn tunnit).
- Jaetaan toteutuneet välittömän työn tunnit laskennallisella kolmen viikon työajalla yhtä henkilöä kohden (114,75 h)
  - Näin saadaan tarkastelujakson toteutunut välitön työaika henkilötyöjaksoina
  - Oletettu tarkastelujakson työaika henkilöä kohden (henkilötyöjakso): 114,75 h (perustuu KVTESiin)
- Otetaan kaikkien toteutuneiden ympärivuorokautisten asiakkaiden (pitkäaikaista ympärivuorokautista hoitoa saavia asiakkaita, lyhytaikaista ympärivuorokautista hoitoa saavia asiakkaita) summa tarkastelujakson ajalta ja jaetaan se tarkastelujakson päivien määrällä (21 vrk)
  - Näin saadaan keskiarvoinen ympärivuorokautisten asiakkaiden määrä tarkastelujakson aikana päivässä
- Tarkastelujakson toteutunut henkilöstömitoitus saadaan jakamalla tarkastelujakson toteutunut välitön työaika henkilötyöjaksoina keskiarvoisella toteutuneiden ympärivuorokautisten asiakkaiden määrällä tarkastelujakson aikana päivässä

- Kolmen viikon tarkastelujakson toteutunut henkilöstömitoitus:
$$\frac{\text{Välitön työaika tunteina}}{114,75}$$

Päiväkohtainen keskiarvoinen asiakasmäärä

DigiFinland

Tehdään se yhdessä.

 www.digifinland.fi

 [@DigiFinlandOy](https://twitter.com/DigiFinlandOy)

 [DigiFinland Oy](https://www.linkedin.com/company/digifinland-oy)